

НАРЕДБА за реда и методиката за образуване на застрахователните и здравноосигурителните резерви

Приета с ПМС № 13 от 24.01.2003 г., обн., ДВ, бр. 10 от 4.02.2003 г., в
сила от 1.01.2003 г. т. 7, р. 4, № 702а

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят редът и методиката за образуване на застрахователните и здравноосигурителните резерви, наричани по-нататък "техническите резерви".

Чл. 2. Техническите резерви представляват стойността на поетите от застрахователите или от здравноосигурителните дружества, наричани по-нататък "дружествата", задължения, които те очакват да изпълнят в бъдеще по влезли в сила застрахователни или здравноосигурителни договори, разходите, свързани с изпълнението на тези задължения, както и стойността на възможното неблагоприятно отклонение от това очакване.

Чл. 3. (1) Дружеството образува техническите резерви по методите, определени с наредбата, или по други методи, които са одобрени от Агенцията за застрахователен надзор, наричана по-нататък "агенцията". Използваните методи за образуване на техническите резерви се описват в представяния в агенцията годишен актюерски доклад.

(2) Възприетият метод се променя след предварително одобрение от агенцията.

Чл. 4. (1) Застраховател, получил разрешение за извършване на застрахователна дейност по раздел I от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането, е длъжен да създаде застрахователни резерви, както следва:

1. запасен фонд;
2. резерв за предстоящи плащания;
3. пренос-премиен резерв;
4. математически резерв;
5. капитализирана стойност на пенсиите;
6. резерви по застраховки "Живот", свързани с инвестиционен фонд;
7. други резерви, одобрени от агенцията.

(2) Застраховател, получил разрешение за извършване на застрахователна дейност по раздел II от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането, е длъжен да създаде застрахователни резерви, както следва:

1. запасен фонд;
2. резерв за предстоящи плащания;
3. пренос-премиен резерв;
4. други резерви, одобрени от агенцията.

(3) Здравноосигурителното дружество е длъжно да създаде здравноосигурителни резерви, както следва:

1. запасен фонд;
2. резерв за предстоящи плащания;
3. пренос-премиен резерв;
4. други резерви, одобрени от агенцията.

(4) Агенцията одобрява други резерви по ал. 1, т. 7, ал. 2, т. 4 и по ал. 3, т. 4, когато прецени, че очакваният размер на задълженията на дружеството, разходите, свързани с тези задължения, или възможното неблагоприятно отклонение от това очакване не могат да бъдат посрещнати с образуваните технически резерви и това може да застраши стабилността на дружеството или интересите на застрахованите, осигурените или ползващите лица. Одобрението е валидно за периода, за който е дадено.

(5) Когато одобряването по ал. 4 е по инициатива на дружеството, то представя в агенцията мотивирано искане, съдържащо обосновка на необходимостта от създаване на съответния резерв, описание на метода за изчисляване, разчети за размера на резерва за съответния период и данни за приходоизточника на средствата за образуване, предназначението и начините на изразходване на резерва.

Чл. 5. (1) Застрахователните резерви се изчисляват по всеки вид застраховка, за която е получено разрешение за застрахователна дейност, като частта на презастрахователите не се приспада.

(2) Когато се сключват договори, които покриват рискове от различни видове застраховки по приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането, застрахователните резерви по тези договори се образуват и отчитат по видове застраховки, а когато това е невъзможно – по основния вид застраховка. Основен е видът застраховка, включващ рисковете, калкулираната премия за покриване на които има най-висок относителен дял в общата премия.

(3) Здравноосигурителните резерви се изчисляват по всеки здравноосигурителен пакет, за който е получено разрешение за здравноосигурителна дейност. Когато се предлагат здравни услуги и стоки, които са комбинация от няколко пакета, здравноосигурителните резерви се образуват и отчитат по здравноосигурителни пакети.

Чл. 6. (1) Когато задълженията по застрахователните или здравноосигурителните договори са в чуждестранна валута или съдържат клауза за индексация в чуждестранна валута, техническите резерви се образуват в същата валута.

(2) Техническите резерви по ал. 1 се покриват с активи в същата валута. До 20 на сто от общия размер на техническите резерви може да се покрива с активи във валута, различна от тази, в която са образувани резервите.

(3) Техническите резерви, образувани в левове или в евро, се покриват с активи в левове и/или в евро.

Чл. 7. Дружеството изготвя справки за размера на техническите резерви по образци, утвърдени от директора на агенцията, и ги прилага към годишния финансов отчет и към периодичните отчети, които представя в агенцията.

Раздел II

Технически резерви и методика за образуването им

Чл. 8. (1) Запасният фонд се образува за покриване на очаквани неблагоприятни отклонения в плащанията на дружеството по предлаганите от него застраховки или здравноосигурителни пакети.

(2) Запасният фонд се образува за сметка на положителния резултат, определен съгласно приложение № 1, за текущата година по съответния вид застраховка или здравноосигурителен пакет. Запасният фонд може да се попълва и от други източници по решение на органа на управление на дружеството.

(3) Запасният фонд се образува в края на отчетната година в определен от органа на управление на дружеството размер, който осигурява изравняване на бъдещите колебания в нетната квота на щетимост по съответния вид застраховка или здравноосигурителен пакет.

(4) Общият размер на запасния фонд не може да надвишава:

1. по застраховка на ядрени рискове и застраховка "Гражданска отговорност" срещу замърсяване на околната среда – 400 на сто от най-високия размер на годишния премиен приход по съответната застраховка за последните 5 години, намален с отстъпената премия на презастрахователи по тази застраховка за съответната година;

2. по застраховки "Летателни апарати", "Плавателни съдове", "Гражданска отговорност", свързана с притежаването и използването на летателни апарати и плавателни съдове, "Пожар и природни бедствия" и на земеделски култури – 300 на сто от най-високия размер на годишния премиен приход по съответната застраховка за последните 5 години, намален с отстъпената премия на презастрахователи по тази застраховка за съответната година;

3. по застраховка "Гражданска отговорност", свързана с притежаването и използването на моторни превозни средства, и "Обща гражданска отговорност" – 200 на сто от най-високия размер на годишния премиен приход по съответната застраховка за последните 5 години, намален с отстъпената премия на презастрахователи по тази застраховка за съответната година;

4. по всички останали застраховки без застраховка на кредити – 100 на сто от най-високия размер на годишния премиен приход по съответната

застраховка за последните 5 години, намален с отстъпената премия на презастрахователи по тази застраховка за съответната година;

5. по всички видове здравноосигурителни пакети – 150 на сто от най-високия размер на годишния премиен приход по съответния здравноосигурителен пакет за последните 5 години.

(5) Запасният фонд по застраховка на кредити се образува съгласно приложение № 2.

(6) Средствата от запасния фонд се използват в случаите, когато резултатът по приложение № 1 за даден вид застраховка или здравноосигурителен пакет е отрицателен. Освобождаване на запасен фонд по един вид застраховка или здравноосигурителен пакет с цел покриване на отрицателния резултат по друг вид се извършва след одобряване от агенцията. За получаване на одобрението дружеството представя в агенцията мотивирана обосновка, съдържаща анализ на отклоненията от средната нетна квота на шетимост, изследвани за период не по-кратък от 5 години.

Чл. 9. (1) Резервът за предстоящи плащания се образува за покриване на обезщетения, суми и други плащания по силата на застрахователни или здравноосигурителни договори, както и на свързаните с тях разходи, по претенции, възникнали преди края на отчетния период, независимо дали са предявени или не, и които не са платени към същата дата. Резервът трябва да отчита всички известни фактори и обстоятелства, които влияят на крайната стойност на плащанията.

(2) Резервът за предстоящи плащания включва:

1. предявени, но неизплатени претенции;
2. възникнали, но непредявени претенции;
3. разходите за уреждане на претенциите.

(3) Дисконтиране на резерва за предстоящи плащания се разрешава само след одобряване от агенцията, при условие че очакваният срок за изплащане на претенцията е най-малко 4 години след края на отчетния период. Използваният процент на дисконтиране не трябва да бъде по-висок от реализираната средна годишна доходност от инвестиции на активите за покриване на техническите резерви за последните 5 години.

Чл. 10. (1) Размерът на резерва по чл. 9, ал. 2, т. 1 се изчислява по метода "Претенция по претенция" – очакваният размер на плащанията за всяка предявена, но неплатена претенция.

(2) Всички претенции по застрахователни или здравноосигурителни договори, предявени по съдебен ред, за които дружеството е уведомено, се включват в резерва по цената на иска заедно с дължимите лихви и известните разноси по делата.

(3) Резервът по чл. 9, ал. 2, т. 1 включва и неизплатените задължения с настъпил падеж по застраховки по раздел I от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането.

Чл. 11. (1) Резервът по чл. 9, ал. 2, т. 2 включва размера на непредявените претенции по събития, възникнали преди края на отчетната година, както и размера на претенциите, които могат да бъдат възобновени.

(2) Резервът по чл. 9, ал. 2, т. 2 се образува в края на отчетната година, като размерът му се изчислява по един от следните методи:

1. статистическите методи съгласно приложение № 3 или други статистически методи – след одобряване от агенцията;

2. като произведение на прогнозния брой на възникналите, но непредявени претенции, и прогнозния размер на една възникнала, но непредявена претенция за текущата година, определени съгласно приложение № 4; този метод се използва, в случай че дружеството не разполага с данни за прилагане на статистическите методи;

3. в процент от предявените претенции или от премиите за периода, за който се очаква да са възникнали събитията, които не са били обявени; методът се използва само от дружества, които са започнали да извършват дейност по съответния вид застраховка или здравноосигурителен пакет през последните 3 години; размерът на процента за съответния период се одобрява предварително от агенцията.

(3) Не се образува резерв по чл. 9, ал. 2, т. 2 по даден вид застраховка или здравноосигурителен пакет само след одобряване от агенцията на представено мотивирано искане.

Чл. 12. Размерът на резерва по чл. 9, ал. 2, т. 3 се определя за всеки вид застраховка или здравноосигурителен пакет, като се включат

всички разходи, които могат да бъдат предвидени и които са свързани с изплащане на обезщетенията, сумите и другите плащания по застрахователни или здравноосигурителни договори, по следния начин:

1. разходи, които могат да бъдат отнесени към всяка претенция, се включват по тяхната прогнозна стойност за всяка претенция;

2. разходи, които не могат да бъдат отнесени към конкретна претенция, се разпределят по видове застраховки или здравноосигурителни пакети на базата на премиен приход, брой или стойност на претенциите.

Чл. 13. (1) Пренос-премийният резерв се образува за покриване на претенциите и административните разходи, които се очаква да възникнат по съответния застрахователен или здравноосигурителен договор след края на отчетния период.

(2) Пренос-премийният резерв включва частта от премийния приход по договорите, действащи към края на отчетния период, намален със заложените в застрахователно-техническия план или в здравноосигурителния технически план, наричани по-нататък "техническия план", аквизиционни разходи, данъци, такси и отчисления във фондове, отнасяща се за времето между края на отчетния период и края на застрахователния или здравноосигурителния договор, а по застраховки по раздел I от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането - или датата на следващ падеж на премията.

(3) Когато заложените в техническия план аквизиционни разходи, данъци, такси и отчисления във фондове се разсрочват, пренос-премийният резерв включва частта от премийния приход по договорите, действащи към края на отчетния период, отнасяща се за времето между края на отчетния период и края на застрахователния или здравноосигурителния договор, а по застраховки по раздел I от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането - или датата на следващ падеж на премията.

(4) Базата за определяне на пренос-премийния резерв съответства на базата за признаване на премийния приход в годишния отчет на дружеството. При определяне на пренос-премийния резерв от премийния приход се приспадат върнатите и дължимите, но неплатени в срок премии по прекратени договори, както и премията по договори с изтекъл срок.

(5) Размерът на резерва се изчислява по един от следните методи:

1. метод на точната дата - частта от премията, която се пренася за следващия отчетен период, се определя в зависимост от датата, на която договорът влиза в сила, и датата на изтичането на срока му; премията се умножава с коефициент на разсрочване, получен като съотношение между броя на дните, през които договорът ще бъде в сила през следващия отчетен период, разделен на срока на договора, изразен в брой дни;

2. метод на частичното пресмятане - приема се, че всички застрахователни или здравноосигурителни договори са сключени в средата на месеца и пропорционална част от премията за всеки неизтекъл месец се пренася през следващия отчетен период; използва се, когато не може да се приложи методът по т. 1;

3. други методи или модификация на методите по т. 1 и 2 - само след одобряване от агенцията.

(6) Когато изложеността на риск през срока на договора не е равномерна и се очаква нивото на риска да варира, се правят корекции на така изчисления пренос-премиен резерв, като разпределянето на премията се извършва съобразно разпределението на претенциите през периода на покритие и нивото на очаквания риск през бъдещите отчетни периоди.

(7) Пренос-премийният резерв се изчислява по реда на чл. 15, ал. 2 за здравноосигурителни договори, по които:

1. здравноосигурителното дружество предлага гарантирано покритие за повече от една година;

2. са използвани таблици за заболяемост при калкулиране на премията;

3. премията е постоянна за целия срок на договора при нарастваща изложеност на риск или премията нараства с по-бавни темпове от нарастването на изложеността на риск;

4. не е предвидена възможност за увеличаване на премията или за намаляване на плащанията.

Чл. 14. (1) Образуваният в края на годината пренос-премиен резерв се увеличава с допълнителна сума за неизтекли рискове, за рискове, които се носят за времето между края на отчетния период и датата на следващ

падеж на премията или края на застрахователния или здравноосигурителния договор, за да се покрият всички свързани с тези рискове плащания и разходи, които превишават образувания пренос-премиен резерв.

(2) (В сила от 1.01.2004 г.) Пренос-премиеният резерв задължително се увеличава с допълнителна сума за неизтекли рискове, когато за последните 3 години, включително текущата, резултатът по приложение № 5 е отрицателен.

(3) Размерът на допълнителната сума за неизтекли рискове се определя по приложение № 6 общо за застрахователния или здравноосигурителния портфейл.

(4) При изчисляването на допълнителната сума по ал. 1 може да се вземе предвид бъдещият доход от инвестиции на активите, покриващи техническите резерви. В случай че е извършено дисконтиране на резерва за предстоящи плащания, доходът от инвестиции на активите, съответстващи на дисконтирания резерв, не се включва. Използваният процент на доходност не трябва да бъде по-висок от реализираната средна годишна доходност от инвестиции на активите за покритие на техническите резерви за последните 5 години.

(5) Ако в течение на две последователни години е необходимо пренос-премиеният резерв да се завишава с допълнителна сума за неизтекли рискове, дружеството трябва да представи в агенцията актюерски разчет за достигане на достатъчност на премията.

Чл. 15. (1) Математическият резерв се образува за посрещане на бъдещи плащания по застраховките по т. 1 – 5 на раздел I от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането.

(2) Математическият резерв се изчислява по следните методи:

1. проспективен метод – разликата между настоящата стойност на очакваните бъдещи застрахователни плащания и настоящата стойност на очакваните бъдещи нето премии, определени на базата на одобрения застрахователно-технически план – таблица за смъртност, техническа лихва и добавки за разноси;

2. ретроспективен метод – разликата между акумулираната стойност на получените нето премии, определена на базата на реализираната доходност, и акумулираната стойност на извършените застрахователни плащания; ретроспективният метод се използва само в случаи, при които поради характеристиките на договора е невъзможно прилагането на проспективен метод.

(3) При периодично плащане на премията очакваните бъдещи нето премии по ал. 2, т. 1 може да се модифицират с цилмерова квота, която отразява настоящата стойност на непогасените аквизиционни разходи.

(4) Алинея 3 не се прилага от застрахователи, които посочват в актива на баланса отсрочени аквизиционни разходи.

(5) Максималният размер на техническата лихва се определя със заповед на директора на агенцията.

(6) Използваните таблици за смъртност трябва да отразяват националния опит и/или поведението на застрахователната съвкупност.

(7) Математическият резерв по даден застрахователен договор не може да бъде отрицателен и не може да бъде по-малък от размера на гарантираната откупна стойност към момента на определянето му.

(8) Математическият резерв е сума от индивидуалните резерви, изчислени поотделно за всяка действаща застраховка.

Чл. 16. Капитализираната стойност на пенсиите е математически резерв, който отразява разликата между настоящата стойност на бъдещите задължения за изплащане на пенсии и настоящата стойност на бъдещите застрахователни премии.

Чл. 17. (1) При застраховки със спестовен елемент не по-малко от 90 на сто от нетния инвестиционен доход, определен съгласно приложение № 7, подлежи на разпределяне между полиците.

(2) Неразпределяният доход, подлежащ на разпределяне съгласно ал. 1, се отнася в резерв за бъдещо участие в дохода.

(3) Разпределянето между полиците се извършва на базата на индивидуалния размер на математическия резерв или капитализираната стойност на пенсиите през текущата година.

(4) Разпределеният доход се изплаща на застрахованите или ползващите лица или се включва към математическия резерв или капитализираната стойност на пенсиите по договорите.

(5) При недостиг на собствени средства за поддържане границата на платежоспособност с разрешение на агенцията сумата за разпределяне по ал. 1 може да бъде намалена.

Чл. 18. (1) Резервът за участие в дохода включва размера на дохода, подлежащ на разпределяне съгласно чл. 17, ал. 1 между застрахованите или ползващите лица, неразпределен между тях при приключване на финансовата година, през която е получен.

(2) Размерът на резерва за бъдещо участие в дохода се определя в края на текущата година като разлика между сумата, подлежаща на разпределяне по чл. 17, ал. 1, и действително разпределената сума.

(3) Резервът се използва за допълване на нетния инвестиционен доход, подлежащ на разпределяне по чл. 17, ал. 1, или след одобряване от агенцията - за попълване недостига на доход от инвестиции за покриване на техническата лихва.

(4) Образуваният резерв за бъдещо участие в дохода подлежи на разпределяне между полиците в срок 5 години.

(5) Към резерва за бъдещо участие в дохода се отнасят 90 на сто от нетния доход от инвестиции на резерва по ал. 1.

Чл. 19. (1) Резервът по застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд, се образува за покриване задълженията на застрахователя по застрахователни договори, при които инвестиционният риск се носи от притежателя на полицата.

(2) Резервът по ал. 1 включва задълженията на застрахователя, които се определят от стойността и/или нетния доход от предварително определени в полицата активи или индекс. Нетният доход може да бъде намален с разходи за управление на инвестиционния фонд, чийто размер не може да е по-висок от 10 на сто от реализирания нетен доход.

(3) По застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд, за покриване на рискове по т. 1, 2, 4, 5 и 6 на раздел I от приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането, както и на гарантирани откупни стойности и на разходи, свързани със застрахователната дейност, се образуват резерви по чл. 4, ал. 1.

Чл. 20. (1) Дружество, което предлага бонуси и отстъпки, които не са включени в образуван друг резерв, представя в агенцията мотивирана обосновка по реда на чл. 4, ал. 5 за одобряване на резерв за бонуси и отстъпки.

(2) Резервът за бонуси и отстъпки се образува за посрещане на задълженията за плащане на суми, предназначени за застраховачи, застраховани, осигурени и ползващи лица, под формата на бонуси и отстъпки, произтичащи от развитието на риска.

(3) Резервът за бонуси и отстъпки включва:

1. суми, които са предназначени за застраховачи, застраховани, осигурени и ползващи лица под формата на бонуси и които не са изплатени към края на отчетния период;

2. участия в положителния резултат, които са неизплатени;

3. суми до размера, до който те представляват частично връщане на премии, отнасящи се за текущия отчетен период, без случаите, в които намалението е направено в началото на договора при плащането на премията.

(4) Резервът включва бонуси и отстъпки до размера, до който те не са включени в образуван друг резерв или не са отчетени като разход за отчетния период.

Раздел III

Застрахователни резерви при презастраховане и съзастраховане

Чл. 21. Застраховател, извършващ пасивно презастраховане, отчита частта на презастрахователите в създадените застрахователни резерви за пласираната част.

Чл. 22. Застраховател, извършващ активно презастраховане, образува видовете резерви по раздели I и II съгласно условията на презастрахователния договор.

Чл. 23. Застраховател, извършващ съзастраховане, образува видовете резерви по раздели I и II, като отчита дела си съгласно условията на съзастрахователния договор.

Раздел IV

Правила за покритие

Чл. 24. (1) Дружеството трябва да разполага по всяко време с адекватни по размер и структура активи, съответстващи на обема и вида на техническите резерви.

(2) За покритие на частта от пренос-премийния резерв, образувана на базата на неполучени премии, се признават вземания по застрахователни или здравноосигурителни договори, намалени с частта на презастрахователите в тези вземания. Когато пренос-премийният резерв е образуван по реда на чл. 13, ал. 2, от вземанията по застрахователни или здравноосигурителни договори се приспада и частта на заложените в техническия план аквизиционни разходи, данъци, такси и отчисления във фондове в неполучените премии. Когато вземанията по застрахователните или здравноосигурителните договори са с настъпил преди края на отчетния период падеж, неиздължените в срок премии, включени в резерва със закъснение до 3 месеца, се редуцират с 25 на сто, а тези със закъснение над 3 месеца не се признават за покритие на резерва.

Чл. 25. Дружествата управляват средства, съответстващи на размера на предстоящите плащания, по начин, който им гарантира, че редовно и без забава могат да изпълняват ежедневните си задължения и да посрещнат във времето паричните си плащания.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Дружества" са акционерните застрахователни дружества, взаимозастрахователните кооперации, чуждестранните застрахователи, извършващи застрахователна дейност в Република България чрез клон, и здравноосигурителните дружества.

2. "Нетна квота на щетимост" е отношението между нетните възникнали претенции и нетните спечелени премии за същия период.

3. "Нетни възникнали претенции" са претенциите, отнасящи се до събития, настъпили през отчетния период, намалени с частта на презастрахователи. Определят се като сума от извършените плащания и разходите за уреждане на претенции през текущата година, намалени с възстановените обезщетения и суми от презастрахователи, и разликата между резерва за предстоящи плащания в края на годината и резерва за предстоящи плащания в началото на годината (без дела на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания).

4. "Нетни спечелени премии" е частта от премийния приход, отнасящ се до поетия от дружеството риск през отчетния период, намален с частта на презастрахователи. Определя се като сума от премиите през текущата година, намалени с отстъпените премии на презастрахователи, и разликата между пренос-премийния резерв в началото на годината и пренос-премийния резерв в края на годината (без дела на презастрахователите в пренос-премийния резерв).

5. "Претенция" е възникналото право на застрахован, осигурено лице или ползващо лице за получаване на плащане по застрахователен или здравноосигурителен договор, което право е било предявено или може да бъде предявено и пред застрахователя или здравноосигурителното дружество. В застраховането "претенция" и "щета" са синоними.

6. "Технически план" е аналитичното представяне на съставните елементи на застрахователната или здравноосигурителната премия.

7. "Аквизиционни разходи" са разходите, произтичащи от сключване или подновяване на застрахователните или здравноосигурителните договори. Те са преки и косвени:

а) преки - аквизиционна комисиона, разходи за изготвяне на застрахователни или здравноосигурителни договори и за включването им в портфейла;

б) косвени - за реклама и административни разходи, свързани с изготвянето на оферти, сключването на договори и подновяването на вече сключени договори.

8. "Административни разходи" са разходите по събиране на премии, обслужване на застрахователните или здравноосигурителните договори и

презастраховането, обработване на бонуси и намаления и управление на застрахователния или здравноосигурителния портфейл.

9. "Разходи за уреждане на претенции" са разходите за уреждане на претенции за изплащане на застрахователни или здравноосигурителни обезщетения, суми или други задължения на дружеството на основание на застрахователни или здравноосигурителни договори, независимо дали са направени от наетия щатен персонал на дружеството, или са разходи за външни услуги.

10. "Отсрочени аквизиционни разходи" са аквизиционните разходи, отнасящи се до неизтеклия период на риска по действащи договори към датата на баланса, които са пренесени от един отчетен период за следващи отчетни периоди.

11. "Премиен приход" е признатият във финансовия отчет на застрахователя или здравноосигурителното дружество премиен приход.

12. "Нетен премиен приход" е премийният приход, намален с отстъпените премии на презастрахователи.

13. "Нето премии" е настоящата стойност на очакваните бъдещи плащания, разсрочена за срока на плащане на премиите.

14. "Среднопретеглената стойност на математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите" отчита: размера на математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите в началото на текущата година, включващи и размера на разпределения доход по чл. 18, ал. 2 от предходни години; спестовната част на всички получени текущо през годината премии и момента на получаването им; размера и момента на плащанията от математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите.

15. "Регрес" е правото на дружеството да възстанови извършено от него застрахователно или здравноосигурително плащане от застрахования или от трето лице, което е частично или изцяло отговорно за вредата.

16. "Абандон" е придобитото право от застрахователя върху застрахован обект, частично или изцяло увреден при застрахователно събитие, за който застрахователят е извършил застрахователно плащане.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 51, ал. 4 от Закона за застраховането и чл. 90в, ал. 4 от Закона за здравното осигуряване.

§ 3. Директорът на Агенцията за застрахователен надзор дава указания по прилагането на наредбата.

Приложение №

1

към чл. 8, ал.

2

Определяне на резултата за образуване на запасен фонд

Резултатът се изчислява по следната формула:

$$R_t = \Pi - O\Pi + \Pi P_n - \Pi P_{kr} + D - O + BO + \Pi P_n - \Pi P_{kr} + O P - Z P - P + B P,$$

където:

R_t е резултатът за образуване на запасен фонд;

Π - премийният приход през текущата година по извършвано застраховане и активно презастраховане или здравно осигуряване, намален с дължими, но неплатени премии по прекратени застрахователни или здравноосигурителни договори, върнати премии и данъци, такси и отчисления във фондове, включени в техническия план;

$O\Pi$ са отстъпените премии на презастрахователи;

ΠP_n е пренос-премийният резерв в началото на годината, намален с делана презастрахователите в резерва;

ΠP_{kr} - пренос-премийният резерв в края на годината, намален с дела на презастрахователите в резерва;

D - нетният финансов доход от инвестиции на техническите резерви;

O са изплатените обезщетения и суми през текущата година по извършванозастраховане и активно презастраховане или здравно осигуряване, намалени с получените регреси и абандони;

BO - възстановените от презастрахователи обезщетения и суми;

ΠP_n е резервът за предстоящи плащания в началото на годината, намален

с дела на презастрахователите в резерва;

РПкр - резервът за предстоящи плащания в края на годината, намален с дела на презастрахователите в резерва;

ОР са другите освободени резерви, намалени с дела на презастрахователите;

ЗР - другите заделени резерви, намалени с дела на презастрахователите;

Р - извършените през текущата година разходи, свързани със застрахователната или здравноосигурителна дейност, но не по-високи от заложените в техническия план;

ВР - възстановените разходи от презастрахователи (комисиони, приходи от участие в положителния резултат). ..APPNL

Приложение №

2

към чл. 8, ал.

5

Образуване на запасен фонд по застраховка на кредити

За образуване на запасен фонд по застраховка на кредитизастрахователят прилага един от следните методи:

Метод № 1:

1. По застраховка на кредити застрахователят образува запасен фонд, който служи за покриване на отрицателния резултат по този вид застраховка за финансовата година.

2. Към запасния фонд за всяка финансова година се отнасят 75 на сто отположителния резултат по застраховка на кредити, изчислен по приложение № 1, но не по-вече от 12 на сто от премията, намалена с отстъпената на презастрахователи премия, докато акумулираният размер на запасния фонд достигне 150 на сто от най-високия размер на годишната премия, получена през последните 5 финансови години, намалена с отстъпената премия на презастрахователи.

Метод № 2:

1. По застраховка на кредити застрахователят образува запасен фонд, който служи за покриване на отрицателния резултат по този вид застраховка за финансовата година.

2. Минималният размер на запасния фонд ще бъде 134 на сто от средногодишен премиен приход за последните 5 финансови години, намален с отстъпените премии на презастрахователи и увеличен с получените премии по активно презастраховане.

3. За всяка финансова година с положителен резултат по този вид застраховка 75 на сто от него се заделят за образуване на запасен фонд, докато резервът достигне минималната сума, определена в т. 2.

Метод № 3:

1. По застраховка на кредити се образува запасен фонд с цел изравняване на превишение на нетната квота на щетимост над средната.

2. Запасният фонд се изчислява по следния метод:

Всички изчисления се правят във връзка с приходите и разходите, които са за сметка на застрахователя (нетни от презастраховане).

Всяка финансова година, при която нетната квота на щетимост е по-ниска от средната нетна квота на щетимост за разглеждания период, към запасния фонд се отнася сума, получена като произведение от разликата между двата коефициента и спечелените премии. Увеличаването на запасния фонд се извършва до момента, в който акумулираната сума на запасния фонд достигне 6 пъти стандартното отклонение на нетната квота на щетимост за разглеждания период от средната нетна квота на щетимост, умножена по спечелените премии за финансовата година.

Когато нетната квота на щетимост за дадена финансова година е по-висока от средната нетна квота на щетимост, размерът на запасния фонд се намалява със сума, получена като произведение от разликата между двата коефициента и спечелените премии за финансовата година.

Независимо от развитието на щетите 3,5 на сто от изискуемата сума за запасен фонд ще бъде отнасяна всяка година към резерва до достигане или възстановяване на изискуемата сума.

Продължителността на разглеждания период следва да бъде не по-малко от 15 и не по-вече от 30 години. Не е необходимо да се образува запасен фонд, ако няма предявени претенции за разглеждания период.

Изискуемата сума за запасен фонд и сумата, която се освобождава, може да се намалят, ако средната нетна квота на щетимост за разглеждания период заедно с коефициента на разходи показва, че премията включва добавка за сигурност.

Метод № 4:

1. По застраховка на кредити се образува запасен фонд с целизравняване на превишение на нетната квота на щетимост над средната.

2. Запасният фонд се изчислява по следния метод:

Всички изчисления се правят във връзка с приходите и разходите, които са за сметка на застрахователя (нетни от презастраховане).

Всяка финансова година, при която нетната квота на щетимост е по-ниска от средната нетна квота на щетимост за разглеждания период, към запасния фонд се отнася сума, получена като произведение от разликата между двата коефициента и спечелените премии. Увеличаването на запасния фонд се извършва до момента, в който акумулираната сума на запасния фонд достигне 6 пъти стандартното отклонение на нетната квота на щетимост за разглеждания период от средната нетна квота на щетимост, умножена по спечелените премии за финансовата година.

Когато нетната квота на щетимост за дадена финансова година е по-висока от средната нетна квота на щетимост, размерът на запасния фонд се намалява със сума, получена като произведение от разликата между двата коефициента и спечелените премии за финансовата година. Намалението на запасния фонд се извършва до момента, в който той достигне минималния изискуем размер. Минималният изискуем размер е равен на 3 пъти стандартното отклонение на нетната квота на щетимост за разглеждания период от средната нетна квота на щетимост, умножено по спечелените премии за финансовата година.

Продължителността на разглеждания период следва да бъде не по-малко от 15 и не по-вече от 30 години. Не е необходимо да се образува запасен фонд, ако няма предявени претенции за разглеждания период.

Изискуемата сума за запасен фонд и сумата, която се освобождава или която се увеличава за запасния фонд, може да се намалят, ако средната нетна квота на щетимост за разглеждания период заедно с коефициента на разходи показват, че премията включва добавка за сигурност и че добавката за сигурност е по-висока от един и половина пъти стандартното отклонение на нетната квота на щетимост за разглеждания период. В този случай въпросната сума трябва да бъде умножена с един и половина пъти стандартното отклонение и добавката за сигурност.

Приложение №

3

към чл. 11, ал. 2, т.

1

Статистически методи за Определяне
на резерва по чл. 9, ал. 2, т. 2

Резервът за възникнали, но непредявени претенции може да се определи по един от следните статистически методи:

I. Верижно-стълбов метод - разглеждат се развитието на претенциите, периодът на възникване и предявяване, като се предполага, че забавянето на обявяването на претенциите не се променя във времето и съществува определена зависимост между съседни периоди от развитието на плащанията.

Прогнозният размер на възникналите, но непредявени претенции в края на текущата година се получава като сума от прогнозния размер на претенциите (П), възникнали през текущата и предходните 4 години, но непредявени до края на текущата година.

$$П = П(n-4)5 + П(n-3)4 + П(n-3)5 + П(n-2)3 + П(n-2)4 + П(n-2)5 +$$
$$П(n-1)2 + П(n-1)3 + П(n-1)4 + П(n-1)5 + Пn1 + Пn2 + Пn3 + Пn4 +$$
$$Пn5.$$

#####

претенция може да се определи, като се извърши корекция с цел привеждане към текущи цени.

Приложение №

4

към чл. 11, ал. 2, т.

2

Метод за определяне на резерва по чл. 9, ал. 2, т. 2, използван, когато дружеството не разполага с данни за използване на статистическите методи

Резервът за възникнали, но непредявени претенции може да се определи по следната формула:

$$РП = Бп \times P_n,$$

където:

РП е резервът за възникнали, но непредявени претенции;

Бп - прогнозният брой на възникналите, но непредявени претенции за текущата година;

P_n - прогнозният размер на една възникнала, но непредявена претенция за текущата година.

Прогнозният брой на възникналите, но непредявени претенции за текущата година се определя по следната формула:

$$Бп = \frac{Б(n-1) + Б(n-2) + Б(n-3)}{3} \times \frac{Пп}{(П(n-1) + П(n-2) + П(n-3)) / 3},$$

където:

Б(n-1) е броят на възникналите до края на първата предходна година, но непредявени до края на предходната година претенции;

Б(n-2) - броят на възникналите до края на втората предходна година (две години преди текущата година), но непредявени до края на същата година претенции;

Б(n-3) - броят на възникналите до края на третата предходна година (3 години преди текущата година), но непредявени до края на същата година претенции;

Пп - премийният приход за текущата година;

П(n-1) - премийният приход за първата предходна година;

П(n-2) - премийният приход за втората предходна година;

П(n-3) - премийният приход за третата предходна година.

Прогнозният размер на една възникнала, но непредявена претенция за текущата година се определя по следната формула:

$$P_n = \frac{P(n-1) + P(n-2) + P(n-3)}{3} \times \frac{Oп}{(O(n-1) + O(n-2) + O(n-3)) / 3},$$

където:

P_n е прогнозният размер на една възникнала, но непредявена претенция за текущата година;

P(n-1) - размерът на една възникнала, но непредявена претенция за първата предходна година;

P(n-2) - размерът на една възникнала, но непредявена претенция за втората предходна година;

P(n-3) - размерът на една възникнала, но непредявена претенция за третата предходна година;

Oп - размерът на една предявена претенция през текущата година, определена, като сумата на предявените през текущата година претенции - изплатени и включени в резерва за предстоящи плащания - се раздели на броя им;

O(n-1) - размерът на една предявена претенция през първата предходна година;

O(n-2) - размерът на една предявена претенция през втората предходна година;

O(n-3) - размерът на една предявена претенция през третата предходна година.

5

към чл. 14, ал.

2

Определяне на необходимостта от увеличаване на пренос-премийния резерв
 Резултатът за определяне на необходимостта от увеличаване на пренос-премийния резерв с допълнителна сума за неизтекли рискове се изчислява по следната формула:

$$P_t = П + ПР_n - ПР_{кр} + Д - О + РП_n - РП_{кр} - Р,$$

където:

P_t е резултатът за увеличаване на пренос-премийния резерв с допълнителна сума за неизтекли рискове;

П - премийният приход през текущата година по извършвано застраховане и активно презастраховане или здравно осигуряване, намален с дължими, но неплатени премии по прекратени застрахователни или здравноосигурителни договори, върнати премии;

ПР_n - пренос-премийният резерв в началото на годината;

ПР_{кр} - пренос-премийният резерв в края на годината;

Д - нетният финансов доход от инвестиции на техническите резерви, бездисконтирания резерв за предстоящи плащания;

О са изплатените обезщетения и суми през текущата година по извършванозастраховане и активно презастраховане или здравно осигуряване, намалени с получените регреси и абандони;

РП_n е резервът за предстоящи плащания в началото на годината;

РП_{кр} - резервът за предстоящи плащания в края на годината;

Р са отчетените през текущия период разходи, калкулирани в премията.

Когато се прилага чл. 13, ал. 2, в тази позиция се включват извършените през текущата година административни разходи и останалите разходи, калкулирани в премийния приход през текущата година, в размер, заложен в техническия план.

6

към чл. 14, ал.

3

Определяне размера на допълнителната сума за неизтекли рискове към пренос-премийния резерв

Размерът на допълнителната сума към пренос-премийния резерв за неизтекли рискове се определя по следната формула:

$$Д = ПР_{кр} \times (К - 1),$$

където:

Д е допълнителната сума към пренос-премийния резерв за неизтекли рискове;

ПР_{кр} - пренос-премийният резерв в края на текущата година;

К - коефициентът на достатъчност на пренос-премийния резерв.

Коефициентът на достатъчност на пренос-премийния резерв се определя по една от следните две формули:

$K = (O + AP + РП_{кр} - РП_n) / (П - Р + ПР_n - ПР_{кр})$, когато се прилага чл. 13, ал. 2, или

$K = (O + OP + РП_{кр} - РП_n) / (П + ПР_n - ПР_{кр})$, когато се прилага чл. 13, ал. 3,

където:

О са изплатените обезщетения и суми през текущата година по извършванозастраховане и активно презастраховане или здравно осигуряване;

AP - извършените през текущата година административни разходи;

РП_{кр} е резервът за предстоящи плащания в края на текущата година;

РП_n - резервът за предстоящи плащания в началото на текущата година;

П - премийният приход през текущата година;

Р са заложените в техническия план аквизиционни разходи, данъци, такси и отчисления във фондове;

ПР_n е пренос-премийният резерв в началото на текущата година;

ПРкр - пренос-премийният резерв в края на текущата година;
ОР са отчетените през текущия период разходи, калкулирани в
премията.

Приложение №

7

към чл. 17, ал.

1

Определяне на нетния инвестиционен доход
Нетният инвестиционен доход се определя по следната формула:

$$Д = (П - З) - Л \times С,$$

където:

Д е нетният инвестиционен доход;

П - признатата в годишния отчет печалба от инвестиции
на математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите;

З - признатата в годишния отчет загуба от инвестиции на
математическия резерв и капитализираната стойност на пенсиите;

Л - техническият лихвен процент;

С - среднопретеглената стойност на математическия резерв
и капитализираната стойност на пенсиите.